

Advies

(A)2531

30 maart 2023

Advies over het voorstel van aangepaste lijsten van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en van het herstelplan van Elia Transmission Belgium NV

Artikelen 259, 261, §1, tweede lid en 262, §1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 22 april 2019 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
1. WETTELIJK KADER.....	4
1.1. Rechtsgrond voor dit advies.....	4
1.2. Overige relevante bepalingen	6
1.2.1. De Europese netcode E&R.....	6
1.2.2. Elektriciteitswet.....	7
1.2.3. Het federaal technisch reglement.....	7
1.2.4. Het Ministerieel Besluit Afschakelplan.....	9
1.2.5. De risicoparaatheidsverordening	10
2. ANTECEDENTEN.....	11
3. ANALYSE VAN DE VOORGESTELDE LIJSTEN VAN SIGNIFICANTE NETGEBRUIKERS MET HOGE PRIORITEIT	13
3.1. De voorgestelde aanpassingen van de HPSNG-lijsten.....	13
3.2. Aanverwante aspecten van de HPSNG-lijsten.....	15
3.2.1. HPSNG van het systeembeschermingsplan.....	15
3.2.2. HPSNG van het herstelplan	16
4. CONCLUSIE	17

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) ontving op 20 februari 2023 een brief van de minister bevoegd voor energie van 17 februari 2023 met verzoek om een advies te geven binnen een termijn van veertig kalenderdagen over een herziening van de vertrouwelijke nominatieve lijsten met significante netgebruikers met hoge prioriteit conform artikel 259 van het koninklijk besluit van 22 april 2019 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe (hierna: “het federaal technisch reglement”).

Het betreft meer bepaald een herziening van de vertrouwelijke nominatieve lijsten met significante netgebruikers met hoge prioriteit (hierna ook: “HPSNG”) overgemaakt door Elia Transmission Belgium NV (hierna: Elia) per brief van 18 januari 2023 aan de minister bevoegd voor energie, waarvan de CREG een kopie heeft ontvangen.

Het directiecomité van de CREG heeft het hiernavolgende advies goedgekeurd op 30 maart 2023. Het bezorgt dit advies aan de minister met een kopie van het advies aan de Algemene Directie Energie.

Naast de inleiding bevat het advies vier delen. In het eerste deel onderzoekt de CREG het wettelijk kader voor het gevraagde advies. Het tweede deel belicht de antecedenten. In het derde deel onderzoekt de CREG de door Elia voorgestelde aangepaste lijsten van HPSNG van 18 januari 2023 en in het vierde deel formuleert zij haar conclusie.

1. WETTELIJK KADER

1.1. RECHTSGROND VOOR DIT ADVIES

1. Met toepassing van artikel 4(2) van de verordening (EU) 2017/2196 van de Commissie van 24 november 2017 tot vaststelling van een netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet (hierna: de Europese netcode E&R) zal iedere TSB¹ de desbetreffende regelgevende instantie in overeenstemming met artikel 37 van Richtlijn 2009/72/EG de volgende voorstellen ter goedkeuring voorleggen:

- a) de voorwaarden om op te treden als aanbieder van beschermingsdiensten op contractbasis, overeenkomstig lid 4;
- b) de voorwaarden om op te treden als aanbieder van hersteldiensten op contractbasis, overeenkomstig lid 4;
- c) de lijst van SNG's die verantwoordelijk zijn voor de toepassing op hun installaties van de maatregelen die voortvloeien uit de verplichte eisen bedoeld in Verordeningen (EU) 2016/631, (EU) 2016/1388 en (EU) 2016/1447 en/of nationale wetgeving, en een lijst van door die SNG's toe te passen maatregelen zoals bepaald door de TSB's in artikel 11, lid 4, onder c), en artikel 23, lid 4, onder c);
- d) de lijst van in artikel 11, lid 4, onder d), en artikel 23, lid 4, onder d), bedoelde significante netgebruikers met hoge prioriteit of de beginselen die voor de vaststelling daarvan worden toegepast, en de voorwaarden voor het ontkoppelen en reactiveren van netgebruikers met hoge prioriteit, tenzij dit door de nationale wetgeving van lidstaten is bepaald;
- e) de overeenkomstig artikel 36, lid 1, opgestelde regels voor de opschorting en het herstel van marktactiviteiten;
- f) specifieke regels voor onbalansverrekening en verrekening van balanceringsenergie in het geval van opschorting van marktactiviteiten, overeenkomstig artikel 39, lid 1;
- g) het testplan, overeenkomstig artikel 43, lid 2.

De ontwerplijst HPSNG is de lijst bedoeld in artikel 4(2)(d) van de Europese netcode E&R.

2. Met toepassing van artikel 4(3) van de Europese netcode E&R kunnen de in artikel 4, lid 2, onder a) t/m d) en onder g), bedoelde voorstellen, indien een lidstaat dit zo heeft bepaald, ter goedkeuring worden voorgelegd aan een andere instantie dan de regelgevende instantie. Regelgevende instanties en overeenkomstig dit lid door de lidstaten aangewezen instanties nemen binnen zes maanden na de datum van indiening door de TSB een besluit over de in lid 2 bedoelde voorstellen.

3. De Koning heeft de bevoegdheid om de voorstellen bedoeld in artikel 4(2)(c), (d) en (g), van de Europese netcode E&R goed te keuren aan de minister bevoegd voor energie toevertrouwd. Dit betreft *in concreto* het voorstel van lijst van significante netgebruikers en de door hen toe te passen maatregelen, het voorstel van lijst van significante netgebruikers met hoge prioriteit en de voorwaarden voor het ontkoppelen en reactiveren ervan, alsmede het voorstel van testplan.

¹ Transmissiesysteembeheerder

Artikel 259 van het federaal technisch reglement, laatst gewijzigd bij koninklijk besluit van 13 juni 2021, bepaalt immers het volgende: “Op voorstel van de transmissienetbeheerder en na advies van de commissie, keurt de minister de voorstellen goed die bedoeld zijn in artikel 4.2, c) en g), van de Europese netwerkcode E&R. Overeenkomstig artikel 4.2, d), van Europese netwerkcode E&R, legt de transmissienetbeheerder aan de minister een voorstel ter goedkeuring voor met een lijst van significante netgebruikers met hoge prioriteit waarbij dat voorstel het voorwerp uitmaakt van een beslissing van de minister bedoeld in artikel 261, § 1, tweede lid en in artikel 262, § 1, tweede lid, en waarbij de categorisering en classificatie op grond van prioriteit voorzien in artikel 261, § 6, wordt toegepast, die wordt geconcretiseerd in de vorm van een nominatieve lijst van entiteiten en indien nodig wordt aangevuld met categorieën of beginselen op grond waarvan voornoemde entiteiten worden ingedeeld en geïdentificeerd.”

4. De lijst van significante netgebruikers met hoge prioriteit en de bijhorende maatregelen/voorwaarden dienen in het systeembeschermingsplan resp. het herstelplan te zijn opgenomen.

Het systeembeschermingsplan bevat met toepassing van artikel 11(4) van de Europese netcode E&R immers in het bijzonder:

- a) een lijst van maatregelen die de TSB² moet toepassen op zijn installaties;
- b) een lijst van maatregelen die DSB's³ moeten toepassen en een lijst van de DSB's die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van die maatregelen op hun installaties;
- c) een lijst van SNG's die verantwoordelijk zijn voor de toepassing op hun installaties van de maatregelen die voortvloeien uit de bindende voorschriften van de Verordeningen (EU) 2016/631, (EU) 2016/1388 en (EU) 2016/1447 of uit nationale wetgeving, en een lijst van door die SNG's toe te passen maatregelen;
- d) een lijst van significante netgebruikers met hoge prioriteit en de voorwaarden voor hun ont koppeling, en
- e) de uitvoeringstermijnen voor elke maatregel van het systeembeschermingsplan.

Het herstelplan bevat met toepassing van artikel 23(4) van de Europese netcode E&R de volgende elementen:

- a) een lijst van de maatregelen die de TSB moet toepassen op zijn installaties;
- b) een lijst van maatregelen die de DSB's moeten toepassen en van de DSB's die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van die maatregelen op hun installaties;
- c) een lijst van de SNG's die verantwoordelijk zijn voor de toepassing op hun installaties van de maatregelen die voortvloeien uit de verplichte eisen die zijn vastgesteld in Verordening (EU) 2016/631, (EU) 2016/1388 en (EU) 2016/1447 of uit nationale wetgeving, en een lijst van door die SNG's toe te passen maatregelen;
- d) de lijst van significante netgebruikers met hoge prioriteit en de voorwaarden voor hun ont koppeling en spanningsherstel;
- e) een lijst van onderstations die essentieel zijn voor de procedures van het herstelplan;

² Transmissiesysteembeheerder

³ Distributiesysteembeheerders

- f) het aantal vermogensbronnen in de regelzone van de TSB die nodig zijn om de spanning in zijn systeem te herstellen met een bottom-upspanningsherstelstrategie met black-startgeschiktheid, snelle hersynchronisatiegeschiktheid (door eigenbedrijfsituatie) en eilandbedrijfgeschiktheid, en
- g) de toepassingstermijnen voor elke genoemde maatregel.

Het voorstel van systeembeschermingsplan van Elia en de wijzigingen ervan worden door de minister bevoegd voor energie goedgekeurd, na advies van de CREG en in overleg met de minister bevoegd voor economie (artikel 261, §1, tweede lid, van het federaal technisch reglement). Het voorstel van herstelplan van Elia en de wijzigingen ervan worden door de minister bevoegd voor energie goedgekeurd, na advies van de CREG en van de Algemene Directie Crisiscentrum van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken en in overleg met de ministers bevoegd voor economie en binnenlandse zaken (artikel 262, §1, tweede lid, van het federaal technisch reglement).

Op basis van de gecombineerde lezing van de artikelen 259, 261, §1, tweede lid, en 262, §1, tweede lid, van het federaal technisch reglement, zoals laatst gewijzigd bij koninklijk besluit van 13 juni 2021, moet worden besloten dat de minister bevoegd voor energie het advies van de CREG moet inwinnen vooraleer de betrokken voorstellen van de transmissienetbeheerder van aangepaste nominatieve lijsten met significante netgebruikers met hoge prioriteit goed te keuren.

1.2. OVERIGE RELEVANTE BEPALINGEN

1.2.1. De Europese netcode E&R

5. Artikel 22 van de Europese netcode E&R bevat de bepalingen inzake de procedure voor handmatige verbruiksontkoppeling:

“1. In aanvulling op de maatregelen als bedoeld in de artikelen 18 tot en met 21 kan elke TSB een hoeveelheid nettoverbruik vaststellen die, direct door de TSB of indirect via DSB's, handmatig wordt ontkoppeld, wanneer dit nodig is om uitbreiding of verslechtering van een noodtoestand te voorkomen. Wanneer het verbruik direct moet worden ontkoppeld, stelt de TSB de desbetreffende DSB's onverwijld daarvan in kennis.

2. De TSB activeert de in lid 1 bedoelde handmatige ontkoppeling van het nettoverbruik om:

- a) *situaties van overbelasting of onderspanning op te lossen, of*
- b) *situaties op te lossen waarin ondersteuning van het werkzame vermogen overeenkomstig artikel 21 is aangevraagd maar niet toereikend is om de bevoorradingszekerheid in tijdsbestekken van day-ahead- of intradaymarkten in zijn regelzone te verzekeren, overeenkomstig artikel 107 van Verordening (EU) 2017/1485, waarbij het risico op verslechtering van de frequentie in de synchrone zone ontstaat.*

3. De TSB stelt DSB's in kennis van de hoeveelheid nettoverbruik die overeenkomstig lid 1 is vastgesteld voor ontkoppeling op hun distributiesystemen. Elke DSO ontkoppelt onverwijld de aangemelde hoeveelheid nettoverbruik.

4. Binnen 30 dagen na het incident stelt de TSB een verslag op met een gedetailleerde toelichting over de motivering, de uitvoering en de effecten van deze handeling en legt hij dit in overeenstemming met artikel 37 van Richtlijn 2009/72/EG voor aan de desbetreffende nationale regelgevende instantie.”

1.2.2. Elektriciteitswet⁴

6. De gedragscode is inmiddels, in uitvoering van artikel 11, §2, van de elektriciteitswet in de plaats gekomen van het federaal technisch reglement wat betreft de bepalingen daarin aangaande de voorwaarden voor de aansluiting op en de toegang tot het transmissienet en van de methoden voor het berekenen of vastleggen van de voorwaarden inzake de verstrekking van ondersteunende diensten en de toegang tot de grensoverschrijdende infrastructuur, inclusief de procedures voor de toewijzing van capaciteit en congestiebeheer⁵.

7. Bij de wet van 21 juli 2021⁶ werd echter de bevoegdheid van de Koning bevestigd om in het federaal technisch reglement bedoeld in artikel 11, §1, van de elektriciteitswet de bepalingen inzake voorafgaande goedkeuring van het systeembeschermingsplan, het herstelplan en het testplan, alsook de elementen die deze plannen moeten bevatten, onverminderd de elementen daarin op te nemen met toepassing van de Europese netwerkcode E&R vast te stellen. Deze plannen moeten, aldus artikel 11, §1, 8°, van de elektriciteitswet onder meer ook de methodologie voor de dimensionering van de behoeften aan systeembeschermingsdiensten en hersteldiensten, alsmede deze voor de bepaling van de middelen om aan deze behoeften te voldoen, bevatten.

1.2.3. Het federaal technisch reglement

8. Inzake het afschakelplan en de lijst van significante netgebruikers met hoge prioriteit, d.w.z. de significante netgebruikers waarvoor bijzondere voorwaarden gelden met betrekking tot afsluiting en spanningsherstel (cf. artikel 3, tweede lid, 3), van de Europese netcode E&R), bevat artikel 261 van het federaal technisch reglement een aantal bepalingen.

9. Artikel 261, §2, van het federaal technisch reglement bepaalt het volgende:

“Onverminderd de verplichtingen die van toepassing zijn op nieuwe productie-eenheden overeenkomstig de Europese netwerkcode RfG zijn de bestaande productie-eenheden, bedoeld in artikel 35, §§ 7, eerste lid, 8 en 9, met een maximaal actief vermogen groter dan of gelijk aan 25 MW technisch in staat om op het eerste verzoek van de transmissienetbeheerder de levering van actief en reactief vermogen met het net in te stellen volgens een referentiewaarde bepaald door de transmissienetbeheerder.

Het systeembeschermingsplan is, desgevallend, opgenomen in het aansluitingscontract, het toegangscontract, of ieder ander contract of overeenkomst gesloten met de transmissienetbeheerder bij toepassing van dit besluit.”

⁴ Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

⁵ Dit gebeurde naar aanleiding van het arrest van het Europese Hof van Justitie van 3 december 2020 waarbij België o.m. werd veroordeeld tot een niet-conforme omzetting van de Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG, onder andere wat betreft artikel 37, paragraaf 6, a) tot c), en paragraaf 9, van deze richtlijn. De elektriciteitswet werd in dit kader aangepast door middel van de wet van 21 juli 2021 en deze laatstgenoemde wet geeft onder meer de bevoegdheid aan de CREG, per 1 september 2022, om een gedragscode vast te stellen. De CREG stelde deze gedragscode vast bij beslissing van 20 oktober 2022.

⁶ Wet van 21 juli 2021 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen.

Artikel 261, §§4 en 5, van het federaal technisch reglement bepaalt het volgende in verband met het afschakelplan:

“§ 4. Op voorstel van de transmissienetbeheerder, en na advies van de commissie en in overleg met de minister bevoegd voor Economie, bepaalt de minister het afschakelplan.

Onverminderd de bepalingen van de Europese netwerkcode E&R, mogen de maatregelen vastgesteld in het kader van het afschakelplan het volgende omvatten:

1° de verplichting voor de transmissienetbeheerder:

a) de aansluitingen geheel of gedeeltelijk te onderbreken;

b) de verbindingen met andere netten in de regelzone te wijzigen of onderbreken;

2° de verplichting voor de gebruikers of bepaalde categorieën van gebruikers, in het gehele land of bepaalde delen ervan, de elektriciteit die zij afnemen van het net te verminderen binnen de vooropgestelde limieten;

3° het verbod elektriciteit te gebruiken voor bepaalde doeleinden.

De maatregelen tot onderbreking van de koppelingen kunnen hetzij door tussenkomst van de netbeheerder worden geactiveerd, hetzij door automatische installaties die onder meer werken op basis van de frequentie gemeten in de regelzone of van een andere fysieke grootte.

De modaliteiten van de communicatie van en tussen de transmissienetbeheerder en de betrokken ministers voor de toepassing van het afschakelplan worden bij ministerieel besluit vastgelegd.

§ 5. De maatregelen bedoeld in paragraaf 4 moeten worden toegepast, hetzij in het gehele land, hetzij in een deel ervan overeenkomstig volgende criteria:

1° het niveau van beïnvloeding van de getroffen maatregelen;

2° de lokalisering van het probleem;

3° de graad van preventie en bescherming;

4° in de mate van het mogelijke, het behoud van de integriteit van het net.”

Artikel 261, §6, van het federaal technisch reglement bepaalt inzake de prioritaire aansluitingen het volgende:

“De modaliteiten voor de uitvoering van het afschakelplan bedoeld in paragraaf 4 moeten in samenwerking met de beheerders van de publieke distributienetten en van de CDS worden uitgevoerd en dienen, voor wat betreft de primordiale behoeften van de natie die elektrische energie vereist, zo veel mogelijk rekening te houden met de volgende prioritaire aansluitingen, geklasseerd in aflopende volgorde van prioriteit:

1° de technische hulpsystemen nodig voor de vitale werking van de netten van de transmissienetbeheerder, de publieke-distributienetbeheerders en de beheerders van CDS;

2° de ziekenhuizen bedoeld in artikel 2 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorginrichtingen;

3° de beheerscentrales van noodoproepen 100, 101 en 112 op basis van artikel 2, eerste lid, 61°, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering bedoeld door het koninklijk besluit van 18 april 1988 tot oprichting van het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering en de coördinatiecomités van de gouverneurs bedoeld in artikel 32 van het koninklijk besluit van 22 mei 2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties op het gemeentelijk en provinciaal niveau en betreffende de rol van de burgemeesters en de

provinciegouverneurs in geval van crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen. In geval van gehele of gedeeltelijke onderbreking van de prioritaire aansluitingen volgens het afschakelplan zorgen de transmissienetbeheerder en de beheerders van de ermee verbonden lokale transmissie- en publieke distributienetten, voor zover als mogelijk, voor een hervoeiding van de prioritaire aansluitingen.

De concrete en nominatieve lijst van prioritaire koppelingen bedoeld in 2° en 3° van het eerste lid wordt door de minister in overleg met de minister bevoegd voor Economie, de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken en de minister bevoegd voor Volksgezondheid geactualiseerd op advies van de Algemene Directie Crisiscentrum van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken en jaarlijks ten laatste vóór 1 september meegedeeld aan de transmissienetbeheerder en de publieke-distributienetbeheerders teneinde de transmissienetbeheerder in staat te stellen die lijsten aan te vullen en ter goedkeuring aan de minister voor te leggen overeenkomstig het eerste lid, artikel 259 en artikel 262, en de artikelen 4, 11 en 23 van de Europese netwerkcode E&R. Onverminderd 1°, 2° en 3° van het eerste lid, °, en op voorstel van de in het koninklijk besluit van 31 januari 2003 tot vaststelling van het noodplan voor de crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen bedoelde beheerscel, kunnen de ministers bevoegd voor Economie en Energie, in overleg met de transmissienetbeheerder en de betrokken publieke-distributienetbeheerders, bijkomende koppelingen bepalen, die om economische redenen, redenen van veiligheid en openbare orde, redenen van volksgezondheid, of redenen van netbeheer en netherstel moeten worden hervoeid.”

1.2.4. Het Ministerieel Besluit Afschakelplan

10. Het ministerieel besluit van 3 juni 2005 tot vaststelling van het afschakelplan van het transmissienet van elektriciteit (hierna: het Ministerieel Besluit Afschakelplan) stelt in bijlage het afschakelplan vast. Dit Ministerieel Besluit Afschakelplan werd vastgesteld in uitvoering van artikel 312, §5, van het inmiddels opgeheven federaal technisch reglement, dat vastgesteld was door middel van een koninklijk besluit van 19 december 2002.

Het afschakelplan bevat twee delen :

- De procedure ter bescherming van het elektrisch systeem tegen plotse fenomenen die de integriteit van het elektrisch systeem plotseling ondermijnen;
- De procedure ter bescherming van het elektrisch systeem bij een aangekondigde schaarste of dreiging tot schaarste aan elektriciteit voor een aanzienlijke, min of meer voorspelbare tijdsduur.

Het Ministerieel Besluit Afschakelplan introduceert het begrip “structureel injecterende kabel”, gedefinieerd als “een kabel waarop enkel producenten aangesloten zijn, of een kabel voor dewelke eerdere uitgevoerde tellingen aanduiden dat de stroomrichting aan het uiteinde van de kabel ter hoogte van de secundaire rails injecterend is gedurende ten minste 90% van de tijd op jaarbasis, voor zover de betrokken distributienetbeheerder over deze informatie beschikt” (Art. N, punt 1.1.1).

De structureel injecterende kabels moeten met toepassing van het Ministerieel Besluit Afschakelplan zo snel als mogelijk en rekening houdend met punten 4.5 en 4.6 van het afschakelplan terug onder spanning worden gebracht, naast het herstel van de bevoorrading van prioritaire netverbindingen:

“Nochtans werken de transmissienetbeheerder en de beheerders van deze andere rechtstreeks of onrechtstreeks met het transmissienet verbonden netten samen met elkaar en wenden zij alle beschikbare middelen aan om de bevoorrading van prioritaire netverbindingen zo snel mogelijk te herstellen en de structureel injecterende kabels terug

onder spanning te brengen, voor zover de gewestelijke regelgeving daarvoor de mogelijkheid biedt” (Art. N, punt 4.5).

“In geval de toepassing van het afschakelplan leidt tot de onderbreking van structureel injecterende kabels, worden, voor zover als mogelijk en rekening houdend met 4.5 en 4.6, deze kabels terug onder spanning gebracht” (Art. N, punt 4.7).

1.2.5. De risicoparaatheidsverordening

11. Met toepassing van de Verordening (EU) 2019/941 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende risicoparaatheid in de elektriciteitssector en tot intrekking van Richtlijn 2005/89/EG, meer bepaald van artikel 11, moet het risicoparaatheidsplan wat betreft de nationale maatregelen inzake het voorkomen van overeenkomstig de artikelen 6 en 7 geïdentificeerde elektriciteitscrises, het treffen van voorbereidingen om deze tegen te gaan en het beperken ervan, ook een kader voor handmatige belastingafschakeling bevatten waarin wordt vermeld onder welke omstandigheden belasting moet worden afgeschakeld en, met betrekking tot de openbare en persoonlijke veiligheid, wordt gespecificeerd welke categorieën elektriciteitsafnemers, overeenkomstig het nationale recht, gerechtigd zijn speciale bescherming tegen afschakeling te krijgen, de behoefte aan dergelijke bescherming wordt gerechtvaardigd, en wordt gespecificeerd hoe de transmissiesysteembeheerders en de distributiesysteembeheerders van de betrokken lidstaten moeten handelen om het verbruik te verlagen (onder punt h).

12. Het eerste risicoparaatheidsplan werd door de minister bevoegd voor energie vastgesteld op 12 januari 2022.

2. ANTECEDENTEN

13. Op 9 oktober 2019 ontving de CREG vanwege de minister bevoegd voor energie een adviesvraag over de herziene ontwerpen van systeembeschermingsplan en herstelplan. Deze ontwerpen, opgesteld door Elia, werden ter goedkeuring aan de minister voorgelegd overeenkomstig de Europese netcode E&R en het federaal technisch reglement.

In deze adviesvraag, vroeg de minister eveneens aan de CREG om zich uit te spreken over de pertinentie van het behoud van het specifieke ministerieel besluit « Afschakelplan » in de nieuwe juridische context gecreëerd door twee Europese verordeningen (de Europese netcode E&R en de verordening (EU) 2019/941 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende risicoparaatheid in de elektriciteitssector en tot intrekking van Richtlijn 2005/89/EG). De CREG werd eveneens uitgenodigd om haar advies te geven over de mogelijkheid om, ter gelegenheid van de goedkeuring van de plannen, te voorzien dat een eerste herziening van de plannen wordt uitgevoerd binnen twee jaar na hun goedkeuring.

De CREG heeft haar twee adviezen hierover uitgebracht op 14 november 2019.⁷

14. Bij ministerieel besluit van 19 december 2019 heeft de minister bevoegd voor energie het voorstel van systeembeschermingsplan en het voorstel van herstelplan goedgekeurd overeenkomstig de artikelen 261 en 262 van het federaal technisch reglement, behoudens een aantal elementen waaronder de lijsten van HPSNG die kennelijk ontbreken. De minister bevoegd voor energie besliste in dat kader dat deze ontbrekende lijsten bedoeld in artikel 11, vierde lid, d) en artikel 23, vierde lid, d), van de Europese netcode E&R binnen de zes maanden na inwerkingtreding van het ministerieel besluit ter goedkeuring bij haar dienden te worden ingediend.

Dit ministerieel besluit werd per uittreksel bekend gemaakt in het Belgisch Staatsblad van 7 januari 2020. Per ministerieel besluit van 28 oktober 2022⁸ werd dit ministerieel besluit van 19 december 2019 gewijzigd om de termijn voor het updaten van het systeembeschermingsplan en het herstelplan van 3 naar 4 jaar te brengen.

15. Per brief van 19 juni 2020 heeft Elia een voorstel van lijsten van HPSNG ter goedkeuring aan de minister bevoegd voor energie overgemaakt, in uitvoering van het voornoemde ministerieel besluit van 19 december 2019 en ter vervanging van de sectie 4.2 van het door de minister goedgekeurde systeembeschermingsplan en herstelplan.

De CREG bracht een advies⁹ uit over dit voorstel op 2 december 2020.

Bij ministerieel besluit van 23 december 2020¹⁰ werd het door de netbeheerder voorgelegde voorstel van lijst van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en de voorwaarden voor hun ontkoppeling en het voorstel van lijst met significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het herstelplan en de voorwaarden van hun ontkoppeling en spanningsherstel, goedgekeurd onder de volgende voorwaarden:

⁷ Advies (A)2022 van 14 november 2019 over het voorstel van systeembeschermingsplan van Elia System Operator NV, met inbegrip van de lijsten van significante netgebruikers en van significante netgebruikers met hoge prioriteit en de bijhorende maatregelen/voorwaarden; Advies (A)2023 van 14 november 2019 over het voorstel van herstelplan van Elia System Operator NV, met inbegrip van de lijsten van significante netgebruikers en van significante netgebruikers met hoge prioriteit en de bijhorende maatregelen/voorwaarden.

⁸ B.S., 24 november 2022.

⁹ Advies (A)2149 van 2 december 2020 over het voorstel van lijsten van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en van het herstelplan van Elia Transmission Belgium NV.

¹⁰ B.S., 13 januari 2021.

- 1) Het Nationaal Crisiscentrum die kennelijk ontbreekt in de nominatieve lijst zal worden opgenomen in de eerstvolgende herziening door de netbeheerder van de lijsten met significante netgebruikers met hoge prioriteit uiterlijk binnen 12 maanden na de inwerkingtreding van dit besluit;
- 2) De netbeheerder wordt geacht in te staan voor de feitelijke correctheid van de gegevens opgenomen in het voorgelegde voorstel van lijsten van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en het herstelplan.

16. Per brief van 21 januari 2021 heeft Elia een voorstel van aangepaste lijsten HPSNG overgemaakt, enerzijds gelet op de bijdrage van de FOD Volksgezondheid die zij begin januari 2021 ontving en anderzijds gelet op de vraag in het voornoemde ministerieel besluit van 23 december 2020 om het Nationaal Crisiscentrum aan de lijst toe te voegen.

De CREG bracht een advies¹¹ uit over dit voorstel op 18 maart 2021.

Bij ministerieel besluit van 18 mei 2021 werd het door de netbeheerder voorgelegde voorstel van lijst van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en de voorwaarden voor hun ontkoppeling en het voorstel van lijst met significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het herstelplan en de voorwaarden van hun ontkoppeling en spanningsherstel, goedgekeurd.

17. Per brief van 24 november 2021 heeft Elia een voorstel van aangepaste lijsten van HPSNG ter goedkeuring aan de minister bevoegd voor energie overgemaakt ter vervanging van de sectie 4.2 van het door de minister goedgekeurde systeembeschermingsplan en herstelplan.

De CREG bracht een advies¹² uit over dit voorstel op 21 januari 2022.

Bij ministerieel besluit van 17 februari 2022 werd het door de netbeheerder voorgelegde voorstel van lijst van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en de voorwaarden voor hun ontkoppeling en het voorstel van lijst met significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het herstelplan en de voorwaarden van hun ontkoppeling en spanningsherstel, goedgekeurd.

18. Per brief van 18 januari 2022 heeft Elia een voorstel van aangepaste lijsten HPSNG overgemaakt aan de minister bevoegd voor energie waarin ze stelt dat zij deze in overleg met de Algemene Directie Energie overmaakt en ter goedkeuring voorlegt. Elia meldt dat de actualisatie tot doel heeft om zo goed mogelijk in te spelen op de laatste ontwikkelingen op het gebied van de betrokken categorieën netgebruikers. Daarnaast zijn er twee categorieën toegevoegd naar aanleiding van uitwisselingen tussen Elia en de Algemene Directie Energie. Deze twee categorieën betreffen enerzijds specifieke Infrabel-injectiepunten voor een bescherming van het treinverkeer en anderzijds Fluxys-installaties (en Gassco-installatie op de terminal van de Zeepipe) die cruciaal zijn voor het goede exploitatie van het aardgasnet.

De herziene lijsten zijn bedoeld ter vervanging van paragraaf 4.2 met betrekking tot de significante netgebruikers met hoge prioriteit van zowel het systeembeschermingsplan als het herstelplan zoals goedgekeurd door het ministerieel besluit van 17 februari 2022. Elia benadrukt het vertrouwelijke karakter van deze lijsten, gezien het individuele karakter en de gevoeligheid van de informatie.

¹¹ Advies (A)2215 van 18 maart 2021 over het voorstel van aangepaste lijsten van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en van het herstelplan van Elia Transmission Belgium NV.

¹² Advies (A)2330 van 21 januari 2022 over het voorstel van aangepaste lijsten van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en van het herstelplan van Elia Transmission Belgium NV

3. ANALYSE VAN DE VOORGESTELDE LIJSTEN VAN SIGNIFICANTE NETGEBRUIKERS MET HOGE PRIORITEIT

19. Huidig advies heeft betrekking op de aangepaste ontwerplijsten HPSNG zoals voorgesteld door Elia per brief van 18 januari 2023.

20. De CREG stelt vast dat de voorgestelde aanpassingen ten opzichte van de op 17 februari 2022 door de minister goedgekeurde lijsten:

- wat betreft de HPSNG-lijst van het systeembeschermingsplan een actualisatie betreffen van de gegevens van de individuele significante netgebruikers met hoge prioriteit naast de toevoeging van 2 groepen in de categorie 1: prioritaire aansluitingen zoals gespecificeerd in artikel 261 §6 van het federaal technisch reglement. Het betreft de toevoeging van groep 7: “Infrabel” en groep 8: “Fluxys”,
- wat betreft de HPSNG-lijst van het herstelplan een actualisatie betreffen van de gegevens van de individuele significante netgebruikers met hoge prioriteit naast de toevoeging van groep 7 “Onderstations van Elia en DNBs voor de voeding van installaties van Fluxys en Gassco die noodzakelijk zijn voor de aardgasvoeding van gasgestookte centrales en voor de volledige uitbating van het gasnet” en groep 8 “Infrabel injectiepunten voor de bovenleidingen die aangesloten zijn op het transmissie- en distributienet”.

De CREG gaat in deel 3.1 van dit advies in op deze voorgestelde aanpassingen. In deel 3.2 van dit advies herhaalt de CREG graag de opmerkingen die zij maakte in haar advies (A)2330 van 21 januari 2022 betreffende een aantal aanverwante aspecten van de HPSNG-lijsten die met name wijzen op de technische toepasbaarheid van de lijsten, en die ten dele ook reeds aangestipt werden in haar adviezen (A)2215 van 18 maart 2021 en (A)2149 van 2 december 2020.

3.1. DE VOORGESTELDE AANPASSINGEN VAN DE HPSNG-LIJSTEN

21. De voorgestelde aanpassingen strekken, zoals reeds aangestipt, enerzijds tot actualisering van de individuele gegevens van de significante netgebruikers met hoge prioriteit in de bestaande categorieën/groepen en anderzijds de toevoeging van zowel injectiepunten voor de bovenleidingen van de spoorwegen die aangesloten zijn op het distributienet als installaties die aangesloten zijn op het distributienet ter bescherming van de aardgasverdeling.

22. De Infrabel injectiepunten voor de bovenleidingen van de spoorwegen die aangesloten zijn op het distributienet zijn toegevoegd als bijlage 7 van de ontwerplijst HPSNG van het systeembeschermingsplan. Deze injectiepunten worden beschermd om te voorkomen dat de treinen plots zouden moeten stoppen hetgeen een grote ontplooiing van de hulpdiensten zou vereisen. Het betreffen 22 injectiepunten voor Infrabel.

23. De Fluxys¹³,-installaties zonder “vaste gasgroep” die zijn aangesloten op het distributienet zijn toegevoegd als bijlage 8 van de ontwerplijst HPSNG van het systeembeschermingsplan. Deze

¹³ Het is nuttig om in de betreffende bespreking te verduidelijken dat Fluxys LNG NV de beheerder is van de LNG terminal te Zeebrugge en niet Fluxys Belgium NV die instaat voor zowel het beheer van het aardgasvervoersnet als het beheer van de ondergrondse aardgasopslagsite te Loenhout.

installaties worden beschermd om te voorkomen dat de gasverdeling in het gedrang komt. Het betreffen 16 installaties van Fluxys.

24. De delen van onderstations van Elia en de DNBs die noodzakelijk zijn voor de voeding van installaties van Fluxys die noodzakelijk zijn voor de aardgasvoeding van gasgestookte centrales en voor de veilige uitbating van het gasnet en voor de voeding van de Gassco Terminal voor de verdeling van aardgas dat wordt aangevoerd via de Zeepipe (uit Noorwegen) zijn toegevoegd als bijlage 7 van de ontwerplijst HPSNG van het herstelplan. Deze bijlage is opgedeeld in Deel 1: installaties noodzakelijk voor de voeding van gascentrales voor het herstelplan Elia/DNB; Deel 2: bijkomende Fluxys-installaties noodzakelijk voor een veilige uitbating van het gasnet; Deel 3: Gassco-installatie noodzakelijk voor de verdeling van aardgas dat via de Zeepipe wordt aangevoerd.

25. De delen van onderstations van Elia en DNBs die noodzakelijk zijn voor de voeding van Infrabel injectiepunten voor de bovenleidingen van de spoorwegen, met als doel om stilgevallen passagierstreinen aan zeer lage snelheid (10 km/h) te laten verder rijden tot het eerstvolgende station waar passagiers de trein kunnen verlaten, zijn toegevoegd als bijlage 8 van de ontwerplijst HPSNG van het herstelplan. Deze bijlage is opgedeeld in Deel 1: Infrabel installaties aangesloten op het transmissienet; Deel 2 Infrabel installaties aangesloten op het distributienet.

De ontwerplijst HPSNG van het systeembeschermingsplan bevat in bijlage een nominatieve lijst van 8 groepen van HPSNG: 1) technische hulpsystemen posten, 2) technische hulpsystemen ampacimon, 3) hospitalen die onderbroken kunnen worden door activering van het afschakelplan¹⁴, 4) centrales noodoproepen die onderbroken kunnen worden door activering van het afschakelplan, 5) crisiscentra die afgeschakeld kunnen worden door de activering van het afschakelplan, 6) Astrid (leeg, enkel voor het herstelplan), 7) Infrabel injectiepunten voor de bovenleidingen aangesloten op het distributienet en 8) Fluxys installaties aangesloten op het distributienet zonder "vaste gasgroep".

De ontwerplijst HPSNG van het herstelplan bevat in bijlage een nominatieve lijst van 9 groepen van HPSNG: 1) nucleair 2) technische hulpsystemen posten, 3) hospitalen, 4) centrales noodoproepen, 5) crisiscentra, 6) hulpsystemen PGMs, 7) Onderstations van Elia en DNBs voor de voeding van installaties van Fluxys en Gassco die noodzakelijk zijn voor de aardgasvoeding van gasgestookte centrales en voor de veilige uitbating van het gasnet, 8) Infrabel injectiepunten voor de bovenleidingen die aangesloten zijn op het transmissie- en distributienet en 9) Astrid (verwijzend naar de hoofdzetel van het "ASTRID"-netwerk).

Wat betreft de nominatieve samenstelling van de lijsten, herhaalt de CREG graag haar eerder commentaar, vervat in haar advies (A)2330 van 21 januari 2022, advies (A)2215 van 18 maart 2021 en advies (A)2149 van 2 december 2020, dat het niet tot haar bevoegdheid of deskundigheid behoort om uitspraken te doen over de volledigheid en relevantie van deze nominatieve lijsten. In haar ministerieel besluit van 23 december 2020¹⁵ heeft de minister bepaald dat de netbeheerder wordt geacht in te staan voor de feitelijke correctheid van de gegevens opgenomen in het voorgelegde voorstel van lijsten van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en het herstelplan.

¹⁴ De CREG begrijpt dat de toevoeging 'die onderbroken kunnen worden door het afschakelplan' verwijst naar de locaties die uitsluitend vallen binnen de gebieden bestreken door de afschakelbare schijven zoals opgenomen in het systeembeschermingsplan. De verfijning sluit aan op het CREG-advies (A)2149 van 2 december 2020.

¹⁵ Echter heeft de minister bevoegd voor energie dit niet herhaald in haar ministerieel besluit van 17 februari 2022 betreffende de laatst goedgekeurde lijsten van HPSNGs.

De CREG stelt echter vast dat de lijsten ook wat betreft de daarin gedefinieerde groepen netgebruikers evolutief zijn in samenstelling. De huidige herziening betreft immers de toevoeging van twee groepen ter bescherming van respectievelijk het treinverkeer en de aardgasbevoorrading. Mogelijk kunnen bv. politiekantoren, telecom, defensie, IT-infrastructuur, etc. ook overwogen worden maar werden deze op heden (nog) niet weerhouden. Hierbij is afstemming met de buurlanden wenselijk omdat uiteindelijk samenwerking tussen netbeheerders de inzet van middelen zal bepalen om de bevoorrading van HPSNGs te kunnen vrijwaren en indien nodig, zo snel mogelijk te herstellen. De CREG stelt zich de vraag of het niet mogelijk is om via één algemene herziening een afbakening te bieden van al de groepen die worden opgenomen in de HPSNG-lijsten. Dit omwille van zowel efficiëntie en doeltreffendheid als transparantie en het optimaal kunnen voorbereiden van een activatie van de plannen. Uiteraard heeft een uitbreiding van het beschermingsniveau een belangrijke weerslag op zowel het systeembeschermingsplan als het herstelplan. Bijgevolg is de keuze om netgebruikers al dan niet van een bescherming te laten genieten, een belangrijke afweging waar een inzet van middelen tegenover staat.

3.2. AANVERWANTE ASPECTEN VAN DE HPSNG-LIJSTEN

26. De CREG wenst de toepassing en de technische toepasbaarheid van de HPSNG-lijsten eveneens onder de aandacht brengen bij de goedkeuring van deze lijsten. Hiertoe worden enkele elementen herhaald die ten dele reeds werden aangestipt in haar eerdere adviezen (advies (A)2330 van 21 januari 2022, advies (A)2215 van 18 maart 2021 en advies (A)2149 van 2 december 2020).

3.2.1. HPSNG van het systeembeschermingsplan

27. Hoewel de HPSNG-lijst van het systeembeschermingsplan de lijst van prioritaire aansluitingen bevat en niet van de bijkomende koppelingen oftewel “gevoelige verbruikers” waarvoor een indicatieve, niet-exhaustieve lijst jaarlijks voor 1 september door FOD Economie aan Synergrid wordt bezorgd zoals vermeld in de HPSNG-lijst van Elia, lijkt het voor de CREG toch gepast om enkele ruimere bemerkingen aan te brengen. Dit ter bevordering van een doelmatige en efficiënte handmatige verbruiksontkoppelingprocedure zoals opgenomen in het systeembeschermingsplan. De CREG wenst op te merken dat naarmate meer verbruikers in de gedefinieerde afschakelbare schijven als prioritair of als gevoelig worden gekwalificeerd, de effectieve belasting die kan worden ontkoppeld per gedefinieerde schijf vermindert en er dus mogelijk versneld moet worden overgegaan tot de ontkoppeling van een bijkomende schijf. In deze zin kan de beschikbaarheid over noodstroom een bijkomende beoordelingsparameter zijn in de uiteindelijke bepaling van de gevoelige verbruikers naast de prioritaire verbruikers. Er zal daarbij tevens moeten worden nagegaan of de ontkoppeling van belasting lokaal in een gedefinieerde schijf niet leidt tot ongewenste stillegging van activiteiten op ruimere schaal (bijv. wegvallen van verkeerssignalisatie mogelijk leidend tot wegvallen van openbaar vervoer¹⁶, wegvallen van data of dispatching centers leidend tot wegvallen van activiteiten op landelijke of zelfs internationale schaal). De CREG onderlijnt het belang van een zo snel mogelijke communicatie opdat verbruikers die evenwel niet zijn opgenomen in de lijsten van prioritaire en gevoelige verbruikers, het nodige zouden kunnen ondernemen om de lasten te beperken.

¹⁶ In deze zin kan het wegvallen van signalisatie van spoorwegovergangen aanleiding geven tot het wegvallen van spoorverkeer op hele trajecten ook al zouden treinstellen voorzien kunnen blijven van elektriciteit.

28. De CREG stelt zich de vraag in welke mate het technisch mogelijk is om prioritaire verbruikers (HPSNG-lijsten) te isoleren binnen de afschakelbare schijven gezien zij gevoed worden via lijnen die mogelijk tevens afschakelbare verbruikers voeden. Vereenvoudigend genieten gezinnen op voedingslijnen die vertrekken van de onderstations van Elia met de distributie en waarop ziekenhuizen zijn aangesloten tevens de prioritaire behandeling van de ziekenhuizen. Een ander technisch gegeven is dat hoewel prioritaire en gevoelige verbruikers niet worden afgeschakeld er technisch niet kan worden uitgesloten dat ook zij een korte tijd zonder spanning vallen gezien de manipulaties die de distributienetbeheerders moeten uitvoeren. Dit verklaart onder meer de grootschalige aanwezigheid van noodstroom in ziekenhuizen om de continuïteit van elektriciteitsvoorziening te waarborgen. Beide technische beperkingen zijn van belang bij de efficiëntie en doeltreffendheid van de procedure voor handmatige verbruiksontkoppeling van het systeembeschermingsplan. De CREG acht het van belang dat er een technische haalbaarheidsanalyse wordt uitgevoerd door Elia in samenwerking met de distributienetbeheerders met tot doel een identificatie van de mogelijkheden om prioritaire verbruikers daadwerkelijk te kunnen selecteren en isoleren, en niet te onderbreken. Niettegenstaande herhaald advies heeft de CREG geen weet van de uitvoering van een dergelijke analyse. Deze analyse wordt overigens belangrijker naarmate de groepen van significante netgebruikers met hoge prioriteit worden uitgebreid.

3.2.2. HPSNG van het herstelplan

29. In tegenstelling tot de ontwerplijst van HPSNG van het systeembeschermingsplan die netgebruikers bevat waarvan de voeding niet wordt onderbroken bij een activering van de procedure van handmatige verbruiksontkoppeling, moet de ontwerplijst HPSNG van het herstelplan gezien worden binnen de reactivering van het netwerk na een black-out waarbij de elektriciteitsonderbreking algemeen is. Dit betekent dat ook de HPSNGs van het systeembeschermingsplan getroffen worden door een algemene black-out evenals de netgebruikers die a priori niet getroffen worden door de handmatige verbruiksontkoppelingprocedure. Bijvoorbeeld rechtstreeks aan het transmissienet en netten met een transmissiefunctie aangesloten netgebruikers, die niet geïsoleerd worden door de handmatige verbruiksontkoppelingprocedure, zijn ook onderbroken bij een algemene black-out. Dit geldt tevens voor de voeding van (i) het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, (ii) de binnenstad van de provinciehoofdplaatsen¹⁷ en (iii) de binnenstad van gemeenten met een bevolkingsaantal van minstens 50.000. De CREG stelt vast dat de ontwerplijst van HPSNG van het herstelplan geen rekening houdt met de reactivatie van de netgebruikers die a priori niet worden getroffen door de activering van de handmatige verbruiksontkoppeling maar wel getroffen worden bij een algemene black-out. Dit betekent bijvoorbeeld dat de grote industriële verbruikers niet afgeschakeld worden bij activering van de handmatige verbruiksontkoppeling van het systeembeschermingsplan maar niet meer prioritair worden behandeld bij het systeemherstel na een black-out. Uitzondering hierop zijn de hulpsystemen van kerncentrales en specifieke infrastructuur voor de aardgasbevoorrading en voor het spoorverkeer. De CREG begrijpt dat de hervoeding van deze verbruikers afhankelijk is van het herstelscenario en met name de hersteltrajecten die Elia zal volgen bij uitvoering van het herstelplan. Het lijkt voor de CREG van belang dat betrokkenen geïnformeerd worden over hun behandeling bij een systeemherstel na een black-out. Dit om hen de mogelijkheid te bieden om geïnformeerd en anticipatief keuzes te laten maken die hen beter beschermen tegen een

¹⁷ De CREG merkt op dat in de groep "hospitaal" in de ontwerplijst van HPSNG van het systeembeschermingsplan nog ziekenhuizen zijn opgenomen die gelegen zijn in provinciehoofdplaatsen (bijv. Gent, Liège, Mons en Wavre). De CREG neemt aan dat Elia heeft gecontroleerd dat deze ziekenhuizen niet gelegen zijn in de binnenstad (niet aangesloten zijn aan het distributienet vanuit de binnenstad) aangezien deze netgebruikers a priori niet getroffen worden door de handmatige verbruiksontkoppelingprocedure. Hetzelfde geldt voor de controle van eventuele hospitaalen gelegen in de binnenstad van gemeenten met een bevolkingsaantal van minstens 50.000.

black-out (bijv. investeren in noodstroom). Dit bevordert de doelmatigheid en efficiëntie van de uitvoering van de plannen.

30. De CREG merkt op dat ook bij het systeemherstel zich de vraag stelt in welke mate het technisch mogelijk is om prioritaire verbruikers (HPSNG-lijsten) en gevoelige verbruikers te selecteren en te isoleren voor een hervoeding gezien zij gevoed worden via lijnen die mogelijk tevens andere verbruikers voeden. Ook hier kan vereenvoudigend het voorbeeld worden genomen dat gezinnen op voedingslijnen die vertrekken van de onderstations van Elia met de distributie en waarop ziekenhuizen zijn aangesloten eerder weer over elektriciteit beschikken. Deze technische beperking heeft een impact op de efficiëntie en doeltreffendheid van een gestuurd systeemherstel waarbij prioritaire en gevoelige verbruikers het eerst worden hervoed. De CREG acht het van belang dat deze technische beperking tevens wordt opgenomen in een technische haalbaarheidsanalyse zoals voorgesteld in paragraaf 23 met een identificatie van nodige aanpassingen om de besluitvorming dienaangaande te onderbouwen.

31. De CREG stelt zich de vraag of de lijst van HPSNG van het herstelplan los kan worden gezien van de scenario's van het systeemherstel. Het herstelplan zal zogenaamde hersteltrajecten uitrollen die lopen via de belangrijkste hoogspanningslijnen. Het zijn de HPSNGs van het herstelplan die gevoed worden via deze hersteltrajecten die het eerst zullen hervoed worden. De locatie van de black-start centrales zijn hierbij tevens van belang. Daarom zijn er ook binnen de categorieën van HPSNG, netgebruikers die eerder hervoed worden afhankelijk van het systeemherstelscenario (hersteltraject).

4. CONCLUSIE

32. De CREG heeft inhoudelijk geen bezwaar tegen de voorgestelde aanpassingen ten opzichte van de bij ministerieel besluit van 17 februari 2022 goedgekeurde HPSNG-lijsten, maar wenst te verwijzen naar de kanttekeningen in paragraaf 25 van dit advies.

33. De CREG wenst, zoals reeds uiteengezet in haar eerdere adviezen, laatst in haar Advies (A)2330 van 21 januari 2022, de concrete toepassing en toepasbaarheid van de HPSNG-lijsten in de praktijk eveneens onder de aandacht te brengen bij de goedkeuring van deze lijsten.

De CREG acht het meer bepaald van belang dat er een technische haalbaarheidsanalyse van de HPSNG-lijsten wordt uitgevoerd door Elia in samenwerking met de distributienetbeheerders met tot doel een identificatie van de mogelijkheden om prioritaire verbruikers daadwerkelijk te selecteren en te isoleren, en niet te onderbreken. Dit ten behoeve van een doelmatige en efficiënte uitvoering van het systeembeschermingsplan en het herstelplan. Niettegenstaande herhaald advies heeft de CREG geen weet van de uitvoering van een dergelijke analyse. Deze analyse wordt overigens belangrijker naarmate de groepen van significante netgebruikers met hoge prioriteit worden uitgebreid.

34. De CREG stelt echter vast dat de lijsten ook wat betreft de daarin gedefinieerde groepen netgebruikers evolutief zijn in samenstelling. De huidige herziening betreft immers de toevoeging van twee groepen ter bescherming van respectievelijk het treinverkeer en de aardgasbevoorrading. Mogelijk kunnen bv. politiekantoren, telecom, defensie, IT-infrastructuur, etc. ook overwogen worden maar werden deze op heden (nog) niet weerhouden. Hierbij is afstemming met de buurlanden wenselijk omdat uiteindelijk samenwerking tussen netbeheerders de inzet van middelen zal bepalen om de bevoorrading van HPSNGs te kunnen vrijwaren en indien nodig, zo snel mogelijk te herstellen. De CREG stelt zich de vraag of het niet mogelijk is om via één algemene herziening een afbakening te bieden van al de groepen die worden opgenomen in de HPSNG-lijsten. Dit omwille van zowel efficiëntie en doeltreffendheid als transparantie en het optimaal kunnen voorbereiden van een activatie van de

plannen. Uiteraard heeft een uitbreiding van het beschermingsniveau een belangrijke weerslag op zowel het systeembeschermingsplan als het herstelplan. Bijgevolg is de keuze om netgebruikers al dan niet van een bescherming te laten genieten, een belangrijke afweging waar een inzet van middelen tegenover staat.

De CREG is tenslotte van mening dat, naast de informatieverplichtingen voor de transmissienetbeheerder die reeds voortvloeien uit de Europese netcode E&R, iedere netgebruiker geïnformeerd moet zijn over zijn behandeling zowel bij de activering van het systeembeschermingsplan, met name de procedure voor handmatige verbruiksontkoppeling, als bij de activering van het herstelplan. Dit om de betrokken elektriciteitsverbruikers de mogelijkheid te bieden om geïnformeerd en anticipatief keuzes te maken die hen beter beschermen tegen een black-out (bijv. tijdelijke voorzieningen treffen, aanwenden van noodstroom).

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Andreas TIREZ
Directeur

Laurent JACQUET
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. Voorzitter van het Directiecomité